

A Magyarország erdészeti tájai kiadványsorozat új kötetei

Megjelent a Nagyalföld és az Északi-középhegység erdészeti tájcsoportokat tagláló Magyarország erdészeti tájai I. és II. kötete, amelyekre a szakma és a nagyközönség figyelmét Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter az Erdők hete rendezvénysorozat október eleji kaposvári nyitónapján hívta fel a figyelmet. Ebből az alkalomból dr. Führer Ernővel, a NAIK ERTI tudományos tanácsadójával, a kiadványsorozat főszerkesztőjével beszélgettünk.

– Milyen szükségszerűség miatt kellett belevágni a sorozat megjelentetésének nem kis kihívásokat rejtő feladatába?

– A szakmánk felé nem, de a szélesebb közvélemény felé talán szükséges kiemelni, hogy az erdőgazdálkodás mint nemzetgazdasági ágazat igen szorosan kötődik a természeti adottságokhoz. Az erdőtársulásoknak, bennük a

nak, melyek nagyobb, geográfiai és ökológiai jól meghatározható és lehatárolható térségekhez köthetők. Az ilyen természeti egységeknek, amelyeket szakmánk erdészeti tájaknak nevez, minél pontosabb lehatárolása és jellemzése az erdészeti gyakorlat folyamatos kíváncsága, fejlesztése pedig a mindig fejlődő erdészeti kutatásnak fontos feladata.

– A szakma jól ismeri a magyar erdészeti tájak jellemzéseit összefoglaló szakirodalmi előzményeket, ennek ellenére a teljesség kedvéért kérlek, foglalja össze röviden ezek múltját.

– Magyarország erdőterületét magába foglaló erdészeti tájbeosztás először 1953-ban készült Babos Imre irányításával. Ez az osztályozás kifejezetten a táji erdőművelés megalapozását szolgálta egy olyan időszakban, amikor a társadalompolitika az erdészet gazdasági szerepének megerősítését és fej-

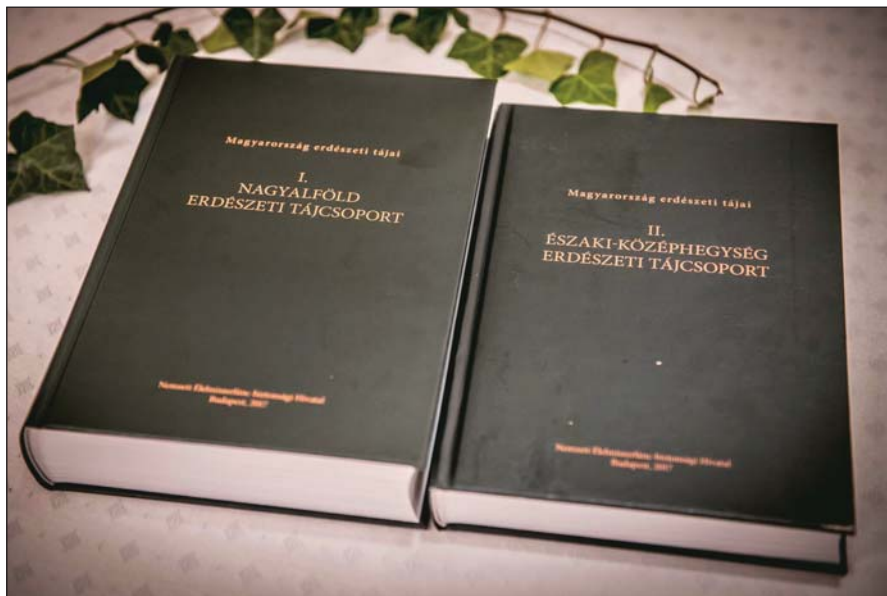
adottságok alapján az ország erdőterületén már csak 6 tájcsoporthat különítettek el. A munka tartalmát tekintve rendkívül előremutató volt, mert ötvözte a Babos-féle erdőgazdasági tájbeosztást és a Majer-féle növényársulásokon alapuló erdőtípológiát. Nem vitatható, hogy elsősorban a fakitermelés céljait, az erdészeti igazgatás, azaz az erdőgazdálkodás irányítását, ellenőrzését, a szükséges feltételek és eszközök megteremtését szolgálta.

A tudomány ezt követő robbanásszerű fejlődése viszont előrevetítette e szemlélet várható változását. Az erdők többcélú használatának ökológiai alapokon nyugvó tudományos feldolgozását jelentették a szintén Danszky szerkesztésében 1973-ban közzétett *Erdőművelés I-II.* kötetei, melyekben a termőhelyismeret-tan, az erdészeti termőhely-értékelés rendszere, az erdőgazdasági tájak és a termőhelytípusok kapcsolata, a termőhelytípusok és a célállományok összefüggése, az akkor korszerűnek tekintett erdőművelési eljárások és technológiák központi szerepet kaptak.

A rendszerváltozást követően több szakember és az MTA Erdészeti Bizottsága is felvetette az erdőgazdasági tájak fejlesztésének gondolatát. E kezdeményezés első eredményeként Halász Gábor szerkesztésében megjelent *Magyarország erdészeti tájai* (1996) című kiadványban sor került a tájak határainak pontosítására és a tájak igen rövid, tartalmukat tekintve nagyvonalú jellemzésére.

– Ilyen gazdag múlt után mi indokolja egy újabb hasonló tematikájú kiadvány közkinccsé tételét?

– A most megjelent munka az új szakmai és társadalmi követelmények miatt nem tekinthető az eddig ismertett nagy ívű pályamunkák közvetlen folytatásának, bár azok tudományos alapjainak jelentős része ma is helytálló. Az erdőgazdálkodás feladatait meghatározó feltételek és igények azonban mára jelentősen megváltoztak. A fatermesztés minőségi fejlesztésével összefüggő célkitűzések mellett egyre nagyobb jelentősége van – a jogos társadalmi igényekből is következően – az erdők védelmi és közjóléti funkciójának. Fontos feladat a biodiverzitás

A Magyarország erdészeti tájai I-II. köteteit az Erdők hete nyitórendezvényén mutatták be Kaposváron

faállományoknak és azok ökológiai viszonyainak kellő mértékű ismerete egy adott természeti térségben alapfeltétele az ökoszisztéma-szemléletű tartamos erdőgazdálkodásnak, valamint az erdőkkel szemben támasztott sokrétű társadalmi elvárások teljesíthetőségének.

Változatos termőhelyeink és a rajtuk tenyésző faállományaink, tulajdonságaik és térbeli elhelyezkedésük alapján olyan törvényszerűségeket hordoz-

lesztését kívánta meg. Szakembereink akkor az azonos fatermesztheségi lehetőségek és erdőgazdálkodási adottságok alapján elkülönített 50 erdőgazdasági tájat 12 tájcsoporthat sorolták.

Az 1964-ben Danszky István szerkesztésében megjelent *Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőfelújítási, erdőtelepítési irányelvei és eljárásai* című nagy horderejű műben az éghajlat, a domborzat és a hasonló természeti

megőrzése is, kérdés azonban, hogy az ökológiai feltételek folyamatos rosszabbodása mellett mindez hogyan és milyen eszközrendszerrel valósítható meg. A kétségek ellenére is fel kell ké-

• egyrészt ismertetni azok tájféldrajzi viszonyait, kiemelve a lehatárolás, a tájtipológia, a tájszerkezet, a természet- és a társadalomföldrajz szempontjait;

erdőgazdálkodóknak, az erdőfelügyelőknek és erdőrendezőknak. De támpontul szolgálhat a társadalom azon képviselőinek is, köztük az erdőtulajdonosoknak, a jövő nemzedékek nevelésében részt vevő pedagógusoknak és intézményeknek, az önkormányzatoknak, az erdőt járó, kikapcsolódni vágyó kirándulóknak, vagy más, a vidékfejlesztés, az agrárium, a vízgazdálkodás területén tevékenykedő szakembereknek, akik a magyar erdők sorsát szívükön viselik, és ennek megfelelően figyelemmel kísérik.

– Engedd meg, hogy egy kicsit személyesebb érintettségű téma felé is tereljem a beszélgetésünket. December közepétől nyugdíjba vonulsz. Negyvenéves szakmai múltad elismerése alkalmából nemrég intézeti szakmai rendezvényre is sor került. De milyen terveid vannak a jövőben?

– A nyugdíjba vonulásom kapcsán október 5-én a NAIK ERTI sárvári központjában rendeztünk szakmai szemináriumot, amelyen az erdészeti ökológia témakörét tekintettük át a tudományterület prominens képviselőinek közreműködésével. Ennek során érintettük e szakterületen közel negyvenéves kutatói múltam fontosabb állomásait és eredményeit is. Az összefüggésmentesen szakmánk megjelent képviselői, az intézet vezetése és az ágazatért felelős helyettes államtitkár úr gratuláltak pályafutásomhoz, és megköszönték eddigi szakmai tevékenységemet. Munkásságom talán nem vész el nyomtalanul, amit most már a *Magyarország erdészeti tájai I-II.* kötetének megjelenése is fémjeléz.

Természetesen szeretném még folytatni a kutatómunkát is. Külön öröm lenne számomra, ha a kutatás területén több ígéretes fiatal szakember tudományos pályáját segíthetném tapasztalataim átadásán keresztül. Reményeim szerint az erdészeti tájak soron következő kötetének tartalmi kidolgozásában is részt vehetek.

Végül megragadom az alkalmat, és köszönetemet fejezem ki az *Erdészeti Lapok* hasábjain keresztül mindazoknak, akik közvetlenül és közvetve segítettek munkámat, de hálával gondolok egykori tanítómestereimre és barátaimra, akik pályámon példaképül szolgáltak, és atyai szeretettel, de megfelelő szigorral irányítottak, terelgettek a tudományos kutatás útvesztőiben.

Nagy László

Kép: **Pelsőczy Csaba**/FM,
Nagy László

Dr. Fűrber Ernő előadást tart az Erdő és Víz Fórumon az Erdők Nemzetközi Napján, 2017-ben

szülnünk a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklésére, egyrészt szemléletváltással, ami a fajmegválasztás, a szénlekötés és -tárolás vagy a természetesség tárgykörében érvényesítendő, másrészt új technikák és technológiák kidolgozásával, illetve a már meglévők szükség szerinti módosításával.

E problémák új szakmai kihívásokat is jelentenek, melyek szakszerű megoldása az érvényben lévő erdészeti tájak jellemzésének eddigieknél korszerűbb megközelítésű, részletes kidolgozását vonja maga után. Az elmúlt évtizedekben napvilágot látott újabb kutatási eredmények, az Országos Erdőállomány Adattár korszerűsödése és a geoinformatika gyors fejlődése az erdőhöz köthető adatok hatékonyabb elemzését és felhasználását, valamint nemcsak a szakmai közönség, hanem a társadalom szélesebb rétegei felé történő közvetítését is lehetővé teszi.

– Milyen újfajta szempontok szerint és milyen tartalommal készült el az értékelés?

– A most közreadott munka a tudományos igényesség mellett nagy hangsúlyt helyez a gyakorlatiasságra és közérthetőségre. A hatályos jogszabályok előírásait, valamint a 2007 és 2016 között érvényes Nemzeti Erdőstratégia javaslatait is figyelembe véve elemezi az erdészeti tájakat:

- másrészt bemutatja azok erdészeti jellemzőit a termőhelyek, a faállományok és az erdővédelem vonatkozásában;
- harmadsorban pedig elemzi az erdőgazdálkodás történetét, a tervezési folyamatokat és az erdőművelés módjait, változatosságát.

A megjelentetésben nagy szerepet vállalt a NÉBIH Erdészeti Igazgatósága, a kivitelezés és a forma, valamint a technikai szerkesztés pedig Wisnovszky Károly és Kovács Pál munkáját dicséri.

– Kik és milyen haszonnal forgathatják majd a könyvet?

– A kiadvány által a magyar erdők állapotáról és a bennük folyó gazdálkodásról adott pillanatkép, valamint az elmúlt 50 évben, illetve a rendszerváltás óta történt változásoknak, mint például az erdőtörvényeknek, a privatizáció, az erdőtelepítési program, valamint a zöld szemléletváltás folyamatainak részbeni bemutatása és értékelése természetesen municiót ad a 2017-től 2026-ig érvényes új erdőstratégia végrehajtásához, de az erdészeti szakigazgatás és gyakorlat jövőbeni továbbfejlesztéséhez is.

A nagyszámú, tudományos és gyakorlati szakemberekből álló szerzői gárda széles körű tudására, valamint egyéb szakmai tapasztalatokra és ismeretekre épülő művet ajánlom az erdőgazdálkodásban jártas szakembereknek, így az